

Počasí je pro bodavé samičky ideální. Ale v tropech je huře

Bruntálský a Krnovský deník, 23. 7. 2020

Ostrava Zatímco komáří samci jsou potravinově orientovaní jen na nektar z květů (a pro člověka tím pádem neškodní), pití krve je záležitostí dospělých samiček. Sají ji od lidí i jiných hostitelů, čímž si zajišťují „důležitý nutriční zdroj“ pro optimální vývoj vajíček. Do světa tohoto hmyzu dává nahlédnout Aleš Dolný, vedoucí katedry biologie a ekologie Přírodovědecké fakulty z Ostravské univerzity.

Je komárů skutečně více, než jindy?

Ano, můžeme dokonce mluvit o komáří kalamitě. Jde více méně o synchronní proces, kdy se přibližně ve stejné době líhne z vajíček velké či dokonce obrovské množství larev a později, po ukončení vývojového procesu, se objevuje extrémní množství dospělců. A dochází tak ke zmíněné komáří kalamitě.

Co se dá uvést k příčině kalamity?

Souvisí s tím, že konec jara a začátek léta byly letos velmi deštivé, zvláště červen byl srážkově výrazně nadprůměrným měsícem. Pro komáry ideální stav. Výrazné deště v tomto období totiž způsobily i zvýšené stavy vody v řekách a následné zaplavení spousty míst v nivách. Na loukách, polích a podobně vznikaly dočasné mokřady, což můžeme pozorovat třeba na mnoha místech v Poodří. Takové biotopy jsou pak ideálním prostředím pro vývoj larev komárů, když samičky předtím nakladly vajíčka do míst, jako terénní prohlubně, kde je větší pravděpodobnost jejich budoucího zaplavení. Zvláště druhy našich kalamitních komárů z rodu *Aedes* obdobná místa vyžívají ke kladení vajíček a následnému vývoji.

Existuje něco jako komáří sezona?

Samozřejmě, komáři, jako většina hmyzu u nás, vykazují aktivitu v příznivých teplotních podmínkách s dostatkem potravních zdrojů od jara do podzimu. V chladných obdobích dochází k pozastavení či úplnému zastavení jejich aktivit a vývojového procesu, takzvané diapauze. Ve vodách přečkávají toto nepříznivé období jen vajíčka či larvy. Do doby snížené aktivity, anebo neaktivity komárů je však nyní ještě daleko.

Kolik druhů komárů tady vůbec lítá?

Celkově je na Zemi známo více než 3700 druhů komárů, z nichž se u v Česku můžeme setkat s méně než padesáti, hlavně z rodů *Aedes*, *Anopheles*, *Culex*... Většina druhů však nachází optimální podmínky v tropech, naše zeměpisné šířky jim příliš nevyhovují. Naštěstí.

A je někdo, na koho komáři nejdou?

Jako typičtí zástupci krevsajících členovců jsou potenciální trapiči všech lidí. Stejně jako dalších savců, ale i ptáků, či dokonce plazů nebo obojživelníků. Jdou tedy na všechny z nás, ale je pravda, že někteří jedinci mohou být atraktivnějšími cíli než jiní. Což záleží na aktivitě, ale i hmotnosti osob nebo dalších faktorech. Komáři se při vyhledávání cíle orientují podle tělesného tepla, vydechovaného oxidu uhličitého a pachu potu. Nedá se přitom přesně říct, který z těchto vjemů je nejdůležitější. Lépe řečeno, tyto signály působí na komáry společně, a jak se podařilo vědcům v nedávné době zjistit, jeden vjem nestačí. Komár reaguje až na kombinaci nejméně dvou z nich. Dostatečně atraktivní je tedy například naše teplota těla v kombinaci s uvolňovaným oxidem uhličitým, nikoli samotné teplo uvolňované z povrchu těla.

Doplníte něco i z komářího života?

Jsou příkladem hmyzu s proměnou dokonalou. Mají vedle vajíček a larev před proměnou v dospělý hmyz ještě stádium kukly, které je mimochodem u komárů poměrně výrazně pohyblivé. Celý jejich vývojový proces probíhá ve vodě. I když vajíčka, jak jsem nadnesl, mohou být kladena na souš, kde čekají v diapauze na zaplavení a nastartování vývoje.

Aleš Dolný z Ostravské univerzity. Foto: OSU